BL.

RAAD VAN STATE
LEGISLATIEVE AFDELING
- 1 -
WETGEVING
L
10-05-1990
Toegezonden aan M. Coordination
Overgemaakt aan de H.

L. 19.801/VR.

KONINKRIJK BELGIE.

ROYAUME DE BELGIQUE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, verenigde kamers, op 3 april 1990 door de Minister van Binnenlandse Zaken verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "tot wijziging van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State", heeft op 20 april 1990 het volgend advies gegeven :

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, chambres réunies, saisi par le Ministre de l'Intérieur, le 3 avril 1990, d'une demande d'avis sur un projet d'arrêté royal "modifiant l'arrêté du Régent du 23 août 1948 déterminant la procédure devant la section d'administration du Conseil d'Etat", a donné le 20 avril 1990 l'avis suivant :

ONDERZOEK VAN DE TEKST.

Aanhef.

Eerste lid.

Wanneer de ontworpen wet, waarover de adviesaanvraag L. 19799 handelt, bekrachtigd en afgekondigd zal zijn, zal het eerste lid aangevuld dienen te worden met de vermelding : "... inzonderheid op de artikelen 21 en 30, vervangen bij de wet van ...;".

Tweede lid.

Het is gebruikelijk om voor elk artikel dat door het ontwerp gewijzigd zou worden melding te maken van de reeds aangebrachte wijzigingen.

Het tweede lid zou derhalve als volgt moeten worden geredigeerd :

"Gelet op het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State, inzonderheid op de artikelen 6, 7 en 9, de artikelen 14, 15 en 52, gewijzigd

bij het koninklijk besluit van 15 juli 1956, en de artikelen 53 en 54 (1);".

Bepalend gedeelte.

Artikel 1.

Dat artikel heeft kennelijk tot doel ervoor te zorgen dat de tegenpartij er sneller dan door de hoofdgriffier op de hoogte van wordt gebracht dat bij de Raad van State een beroep is ingesteld tegen een van haar handelingen.

Er wordt geen enkele sanctie bepaald in geval van verzuim van dat vormvereiste. Wenst de Regering daarvan een substantieel vormvereiste te maken, dan zou het aangewezen zijn de bepaling in te voegen in de gecoördineerde wetten van 12 januari 1973, waar ze, met die precisering, ingepast zou kunnen worden als artikel 19, derde lid.

Uit de tekst van de tweede volzin van het eerste lid en ook uit die van het tweede lid blijkt in elk geval dat een dwaling bij het bepalen van de tegenpartij niet substantieel zou zijn, evenmin - zo leert de rechtspraak -

---

(1) De artikelen 52 tot 54 zouden moeten vervallen als gevolg gegeven wordt aan de opmerking die gemaakt wordt onder artikel 7 van het ontworpen koninklijk besluit.

als wanneer dezelfde dwaling in het verzoekschrift voorkomt.

In het ontworpen artikel 3bis, eerste lid, schrijve men in de eerste volzin : "Op hetzelfde ogenblik als zij haar verzoekschrift indient, stuurt de verzoekende partij een kopie daarvan ter informatie aan de tegenpartij".

In het ontworpen artikel 3bis, tweede lid, schrijve men in de eerste volzin : "Het toesturen van een kopie van het verzoekschrift als bedoeld in het eerste lid" of zelfs eenvoudiger nog : "Het toesturen van een kopie van het verzoekschrift" en, in de tweede volzin : "Het stelt niet de termijnen in werking ...".

Bovendien schrijve men in de eerste volzin "aanwijzing" in plaats van "aanduiding".

Artikel 2.

A. Dat artikel heeft een tweevoudige strekking.

1° Terwijl de griffier (lees : de hoofdgriffier) thans zonder verwijl een kopie van het verzoekschrift aan de tegenpartij moet sturen, zal hij het voortaan moeten doen binnen een termijn van veertien dagen (lees : vijftien dagen).

2° De termijn om te antwoorden wordt van dertig op zestig dagen gebracht.

B. De vervanging van de woorden "zonder verwijl" door de woorden "binnen veertien dagen na ontvangst van het verzoekschrift" zou zich kunnen laten aanzien als een versoepeling van de opdracht van de hoofdgriffier.

Wanneer het thans voorkomt dat de woorden "zonder verwijl" dode letter blijven, is dat te wijten aan verschillende redenen die volkomen los staan van de wil van de hoofdgriffier.

1° De griffie kan toevallig bedolven zijn onder een toevloed van beroepen, die ontstaan kan geven aan vertraging bij de inschrijving op de rol en bij de mededeling van het verzoekschrift aan het auditoraat, dat erop moet toezien dat het verzoekschrift zowel aan de echte tegenpartij wordt gestuurd als aan die welke verzoeker bij vergissing zou hebben aangewezen.

2° De griffie kan in de onmogelijkheid verkeren de zaak op de rol te brengen, bij voorbeeld omdat verzoeker de voorgeschreven zegels niet heeft aangebracht, wat hij, volgens de rechtspraak, alleen moet doen binnen een redelijke termijn vanaf het ogenblik dat de hoofdgriffier hem erom verzoekt; in dat geval wordt het beroep geblokkeerd.

3° De griffie en het auditoraat kunnen in de onmogelijkheid zijn onmiddellijk de echte tegenpartij aan te wijzen, doordat verzoeker geen kopie van de bestreden handeling bij het verzoekschrift heeft gevoegd. Men moet dan wel wachten tot verzoeker gevolg gegeven heeft aan het verzoek om die kopie over te leggen.

De wijziging van de tekst zal geen van die oorzaken van vertraging bij de toezending van het verzoekschrift aan de tegenpartij doen verdwijnen. In plaats van zonder verwijl op te moeten treden, zal de hoofdgriffier moeten optreden binnen een termijn die altijd slechts een niet-dwingende termijn zal zijn, zodat het nut van de wijziging niet duidelijk is.

Alleen een zedelijk oogmerk nastreven zou erop neerkomen dat men de goede wil en de zorgvuldigheid van de diensten van de griffie miskent.

C. De vervanging van de termijn van dertig dagen voor de toezending van de memorie van antwoord en van het administratief dossier door een termijn van zestig dagen betekent een fundamentele hervorming van de rechtspleging. De bepaling mag immers niet worden losgemaakt van artikel 4 dat, door artikel 9 van de procedureregeling op te heffen, de kamervoorzitter de mogelijhkeid ontneemt om de termijn te

verlengen. Ze zal bovendien in verband moeten worden gebracht met het nieuwe artikel 21 van de gecoördineerde wetten van 12 januari 1973, indien het ontwerp dat vandaag wordt onderzocht onder het nr. L. 19.799, wet wordt.

Bij een zo belangrijke hervorming die de gewoonten van de instelling, van het overheidsbestuur en van de balie ingrijpend zal wijzigen zou het de moeite lonen enige toelichting te verstrekken; dat zou gemakkelijk kunnen geschieden in een verslag aan de Koning.

Dezelfde opmerking geldt mutatis mutandis voor de artikelen 3 en 4.

Artikel 4.

Dat artikel beoogt de mogelijkheid ongedaan te maken om de termijnen voor het indienen van de memorie van antwoord en van de memorie van wederantwoord of van de toelichtende memorie te verlengen. Die afschaffing zal voor de partijen moeilijkheden teweegbrengen tijdens de gerechtelijke vakantie. De Regering zou de mogelijkheid moeten onderzoeken om te voorzien in de opschorting van de termijnen die ingaan of verstrijken gedurende die periode, door middel van bepalingen die artikel 50, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, tot voorbeeld nemen.

.../...

Artikel 5.

A. Dat artikel strekt ertoe de partijen de mogelijkheid te ontnemen een laatste memorie in te dienen. Daarentegen zal de voorzitter hun kunnen vragen "bijkomende toelichtingen te verstrekken over de door hem aangewezen punten".

B. Bij ontstentenis van verslag aan de Koning is het niet duidelijk waarom die bevoegdheid wordt opgedragen aan de voorzitter en niet aan de kamer, terwijl krachtens artikel 13 van de procedureregeling het de kamer is die beslist of er nieuwe onderzoeksverrichtingen moeten worden bevolen.

C. In de terminologie van de gecoördineerde wetten en van de procedureregeling heeft de term "toelichtingen" niet dezelfde betekenis als de term "memorie".

Op verzuim van de partijen om de voorzitter van antwoord te dienen zullen niet de sancties worden toegepast die bepaald zijn in het nieuwe artikel 21 van de gecoördineerde wetten.

D. Bij gemis aan verslag aan de Koning is het niet duidelijk welke "toelichtingen" de voorzitter zich genoodzaakt kan zien te vragen op grond van het tweede lid.

.../...

1° Gaat het om feitelijke toelichtingen, dan kan worden verwezen naar de opmerking C, 2°, bij artikel 4 van het ontwerp dat onderzocht is onder het nr. L. 19.799.

Voorts dient erop gewezen te worden dat wanneer zodanige toelichtingen worden verkregen, de partijen, krachtens de algemene beginselen, daarop tegenspraak moeten doen en dat luidens artikel 22, eerste lid, van de gecoördineerde wetten van 12 januari 1973, "de behandeling schriftelijk geschiedt". Daaruit volgt dat een uitwisseling van door de procedureregeling niet voorgeschreven memories, die gelden als laatste memories, in dat geval onvermijdelijk dreigt te worden, zodat de hervorming onwerkzaam zal zijn.

2° Wil men van de partijen eisen dat ze een standpunt innemen over het verslag dat over de zaak is opgemaakt, waarin niet formeel een conclusie zou voorkomen over een of ander punt of waarin een middel ambtshalve zou zijn aangevoerd, dan gaat het niet meer om "toelichtingen", maar om echte processtukken, die niet anders zouden mogen worden bestempeld dan als laatste memories, zodat de hervorming niet dienstig zou zijn.

E. De Raad van State ziet zich genoodzaakt na te gaan of het achterwege laten van de laatste memories een maatregel zou zijn die de goede rechtsbedeling zou bevorderen.

.../...

1° Volgens de huidige toestand kan de verzoeker een laatste memorie indienen, waarop de tegenpartij kan antwoorden, en beschikt elke partij daarvoor over een termijn van vijftien dagen, die verlengd kan worden; de volgende mogelijkheden kunnen zich voordoen :

a) geen enkele laatste memorie wordt ingediend;

b) alleen de verzoeker dient een laatste memorie in;

c) alleen de tegenpartij dient een laatste memorie in;

d) de twee partijen dienen een laatste memorie in.

Het achterwege laten van de mogelijkheid om een laatste memorie in te dienen zal over de duur van de rechtspleging slechts één maand tijdwinst opleveren, te vermeerderen met enkele dagen voor de kennisgeving aan de tegenpartij, hetzij van de laatste memorie, hetzij van het verzuim van de verzoeker.

Uiteraard kunnen de termijnen bij de huidige toestand verlengd worden, en over het algemeen is dat ook het geval indien de partijen erom verzoeken. Het bezwaar dat daaruit zou kunnen voortvloeien voor de verlenging van de rechtspleging zou gemakkelijker kunnen worden verholpen door elke verlenging te verbieden.

2° Steeds bij de huidige toestand, hebben de laatste memories, in het geval er zijn, gewoonlijk tot doel, hetzij de conclusies van het verslag te bespreken, hetzij de in het verslag gevraagde preciseringen te verstrekken, hetzij nieuwe gegevens aan te brengen, hetzij nieuwe middelen aan te voeren.

Het afschaffen van de laatste memories, zoals dat is vastgelegd in het nieuwe artikel 21 van de gecoördineerde wetten, vormt een inbreuk op het beginsel van de behandeling op tegenspraak, doordat de partijen erdoor de mogelijkheid wordt ontnomen om hun opmerkingen te laten kennen over een zo belangrijk processtuk als het verslag van de auditeur; die inbreuk is des te erger aangezien dat verslag amsthalve middelen van openbare orde kan aanvoeren.

Voorts zullen de partijen, nu ze niet meer de mogelijkheid hebben om schriftelijk te reageren op het verslag van de auditeur, geneigd zijn om de opmerkingen die ze anders in hun laatste memorie zouden hebben opgenomen, mondeling te doen gelden in hun pleidooien op de openbare terechtzitting, en hierdoor zullen ze voorbijgaan aan het beginsel dat de rechtspleging voor de Raad van State in essentie schriftelijk is.

Ten slotte zal het lid van het auditoraat dat zijn advies zal moeten uitbrengen op de openbare terechtzitting, doordat het niet meer de mogelijkheid zal hebben dat advies voor te bereiden door op voorhand kennis te

nemen van de laatste memories, vrij vaak, terwijl het thans zeer uitzonderlijk is, vragen dat de zaak voor verdere behandeling wordt uitgesteld tot een latere terechtzitting, om zijn advies te kunnen geven met volledige kennis van zaken.

De conclusie moet dan ook zijn dat de afschaffing van de laatste memories de rechtspleging erg dreigt te vertragen, in plaats van haar sneller te laten verlopen.

Het zou beter zijn de termijn waarover de partijen beschikken om een laatste memorie in te dienen, te bepalen op 30 dagen - de huidige termijn van 15 dagen is te kort -, maar zonder enige mogelijke verlenging van die termijn.

3° Hoe het ook zij, de opmerking onder artikel 2, C, in fine, geldt mutatis mutandis voor artikel 5.

F. In elk geval is nog een vormopmerking geboden. In de Franse tekst schrijve men voortaan in het artikel "Sur le vu" en niet "Au vu".

Artikel 6.

Bij dat artikel zijn geen bijzondere opmerkingen te maken. Bepaalde beraadslagingen zouden overhaast kunnen plaatsvinden indien de termijn, bepaald in artikel 15 van de

.../...

procedureregeling, niet van oudsher en terecht trouwens, was beschouwd als een niet-dwingende termijn.

Voorts zou "met toepassing van" geschreven moeten worden, in plaats van "bij toepassing van".

Artikel 7.

Zoals is opgemerkt bij het onderzoek van artikel 5 van het ontwerp dat onder nr. L. 19.799 is behandeld zou dit artikel beter in te passen zijn aan het slot van dat ontwerp van wet.

Artikel 8.

Dat artikel bepaalt een termijn voor de inwerkingtreding van het besluit.

Aangezien de wetten tot wijziging van de rechtspleging onmiddellijk van toepassing zijn, zullen de zaken die op de aldus bepaalde datum aan de gang zijn, ingeleid zijn onder de gelding van de opgeheven bepalingen en zullen ze moeten worden voortgezet onder de gelding van de nieuwe bepalingen. Dat artikel zou inzonderheid meebrengen dat een van de partijen een termijnverlenging gekregen zou kunnen hebben die aan de andere partij ontzegd wordt.

.../...

Het zou raadzaam zijn het artikel aan te vullen met een lid dat bepaalt dat de zaken die ingeleid zijn met verzoekschriften die vóór de in het eerste lid bepaalde datum ingediend zijn met een ter post aangetekende brief, behandeld en berecht zullen worden overeenkomstig de vroegere bepalingen.

Onder voorbehoud van die opmerking, zou de Franse tekst van het ontworpen artikel beter als volgt worden geredigeerd :

"Le présent arrêté entre en vigueur le premier jour du deuxième mois qui suit celui au cours du quel il aura été publié au Moniteur belge".

---

EXAMEN DU TEXTE.

Préambule.

Alinéa 1er.

Lorsque la loi en projet faisant l'objet de la demande d'avis L. 19.799 aura été sanctionnée et promulguée, il y aura lieu de compléter l'alinéa 1er en indiquant : "... notamment les articles 21 et 30 remplacés par la loi ...;".

Alinéa 2.

Il convient, selon l'usage, de rappeler, pour chacun des articles que le projet tend à modifier, les modifications déjà intervenues.

L'alinéa 2 devrait dès lors être rédigé comme suit :

"Vu l'arrêté du Régent du 23 août 1948 déterminant la procédure devant la section d'administration du Conseil d'Etat, notamment les articles 6, 7 et 9, les articles 14, 15 et 52 modifiés par l'arrêté royal du 15 juillet 1956 et les articles 53 et 54 (1);".

---

(1) Les articles 52 à 54 devraient être omis s'il est donné suite à l'observation faite sous l'article 7 de l'arrêté royal en projet.

Dispositif.

Article 1er.

Cet article a manifestement pour objet de permettre à la partie adverse d'être informée plus tôt que par le greffier en chef du fait qu'un recours est introduit devant le Conseil d'Etat contre un de ses actes.

Aucune sanction n'est prévue en cas d'omission de cette formalité. Si le Gouvernement entendait en faire une formalité substantielle, il s'indiquerait d'insérer la disposition dans les lois coordonnées du 12 janvier 1973 où elle pourrait trouver place, avec cette précision, sous la forme d'un article 19, alinéa 3.

Il ressort en tout cas du texte de la seconde phrase de l'alinéa 1er et aussi de celui de l'alinéa 2 qu'une erreur dans la détermination de la partie adverse ne serait pas substantielle, pas plus que, suivant la jurisprudence, la même erreur dans la requête.

A l'article 3bis, alinéa 1er, en projet, mieux vaudrait écrire à la première phrase : "En même temps qu'elle introduit sa requête, la partie requérante envoie une copie de celle-ci à la partie adverse pour son information".

A l'article 3bis, alinéa 2, en projet, mieux vaudrait écrire, dans la première phrase : "L'envoi d'une

copie de la requête visée à l'alinéa 1er" ou même plus simplement "L'envoi d'une copie de la requête" et, dans la seconde phrase : "Il ne fait pas courir les délais ...".

En outre, dans le texte néerlandais de la première phrase, il faudrait écrire "aanwijzing" au lieu de "aanduiding".

Article 2.

A. Cet article a un double objet.

1° Alors que le greffier (lire : le greffier en chef) doit actuellement envoyer, sans délai, copie de la requête à la partie adverse, il devra le faire désormais dans un délai de quatorze jours (lire quinze jours).

2° Le délai pour répondre est porté de trente à soixante jours.

B. Le remplacement des mots "sans délai" par les mots "dans les quatorze jours après réception de la requête" pourrait apparaître comme un assouplissement de la mission du greffier en chef.

En fait, s'il arrive actuellement que les mots "sans délai" demeurent lettre morte, c'est dû à des motifs divers indépendants de la volonté du greffier en chef.

.../...

1° Le greffe peut être occasionnellement submergé par un afflux de recours, d'où retard à inscrire au rôle et à communiquer la requête à l'auditorat, qui doit veiller à ce que la requête soit adressée aussi bien à la véritable partie adverse qu'à celle que le requérant aurait erronément indiquée.

2° Le greffe peut être dans l'impossibilité d'inscrire l'affaire au rôle, par exemple parce que le requérant n'a pas apposé les timbres prescrits, ce qu'il ne doit faire, selon la jurisprudence, que dans un délai raisonnable à partir du moment où le greffier en chef les lui réclame; dans ce cas, le recours est bloqué.

3° Le greffe et l'auditorat peuvent être dans l'impossibilité de désigner immédiatement la véritable partie adverse, faute pour le requérant d'avoir joint à la requête une copie de l'acte attaqué. Force est alors d'attendre que le requérant ait donné suite à l'invitation de produire cette copie.

La modification du texte ne fera disparaître aucune de ces causes de retard dans l'envoi de la requête à la partie adverse. Au lieu de devoir agir sans délai, le greffier en chef devra agir dans un délai qui ne sera jamais qu'un délai d'ordre, de sorte que l'on n'aperçoit pas l'utilité de la modification.

Ne poursuivre qu'un effet moral serait méconnaître la bonne volonté et la diligence des services du greffe.

C. Le remplacement du délai de trente jours pour l'envoi du mémoire en réponse et du dossier administratif par un délai de soixante jours est une réforme fondamentale de la procédure. La disposition ne peut, en effet, être dissociée de l'article 4, qui, en abrogeant l'article 9 du règlement de procédure, supprime la faculté qu'a le président de la chambre de proroger le délai. Elle devra, en outre, être mise en rapport avec l'article 21 nouveau des lois coordonnées du 12 janvier 1973 si le projet examiné ce jour sous le n° L. 19.799 devient loi.

Une réforme aussi importante, qui va bouleverser complètement les habitudes de l'institution, de l'administration et du barreau, mériterait quelques explications qu'il serait aisé d'exposer dans un rapport au Roi.

La même observation vaut mutatis mutandis pour les articles 3 et 4.

Article 4.

Cet article tend à supprimer la faculté de proroger les délais d'introduction du mémoire en réponse et du mémoire en réplique ou du mémoire ampliatif. Cette suppression sera source de difficultés pour les parties pendant les vacances judiciaires. Le Gouvernement devrait examiner la possibilité de prévoir la suspension des délais qui prennent cours ou qui échoient pendant cette pé-

riode, par des dispositions s'inspirant de l'article 50, alinéa 2, du Code judiciaire.

Article 5.

A. Cet article tend à ôter aux parties la faculté de déposer un dernier mémoire. En revanche, le président pourra leur demander "des renseignements complémentaires sur les points désignés par lui".

B. On n'aperçoit pas, à défaut de rapport au Roi, pourquoi ce pouvoir est attribué au président plutôt qu'à la chambre, alors qu'en vertu de l'article 13 du règlement de procédure, c'est celle-ci qui décide s'il y a lieu d'ordonner de nouveaux devoirs d'instruction.

C. Dans la terminologie des lois coordonnées et du règlement de procédure, le terme "renseignements" n'a pas la même signification que le terme "mémoire".

L'abstention des parties de répondre au président ne sera, dès lors, pas passible des sanctions prévues par l'article 21 nouveau des lois coordonnées.

D. On n'aperçoit pas, à défaut de rapport au Roi, quels "renseignements" le président peut être appelé à demander sur base du deuxième alinéa.

1° S'il s'agit de renseignements de fait, on peut se référer à l'observation C, 2°, sous l'article 4 du projet examiné sous le n° L. 19.799.

Il faut ajouter que de tels renseignements, s'il sont obtenus, doivent, en vertu des principes généraux, être soumis à la contradiction des parties et qu'aux termes de l'article 22, alinéa 1er, des lois coordonnées du 12 janvier 1973, "l'instruction a lieu par écrit". Il en ressort qu'un échange de mémoires non prévus par le règlement, tenant lieu de derniers mémoires, risque dans cette éventualité de s'imposer, de sorte que la réforme sera inopérante.

2° Si l'on entend exiger des parties qu'elles prennent position sur le rapport fait sur l'affaire, qui n'aurait pas conclu formellement sur l'un ou l'autre point, ou qui aurait soulevé un moyen d'office, il ne s'agit plus de "renseignements", mais de véritables pièces de procédure qui ne sauraient être qualifiées autrement que comme des derniers mémoires de sorte que la réforme serait inadéquate.

E. Le Conseil d'Etat se doit d'examiner si la suppression des derniers mémoires serait une mesure judicieuse pour l'administration d'une bonne justice.

1° Selon la situation actuelle où le requérant peut déposer un dernier mémoire et la partie adverse y répondre, chaque partie disposant d'un délai de quinze jours pro-

rogeable, les éventualités suivantes peuvent se présenter :

a) aucun dernier mémoire n'est déposé;

b) le requérant seul dépose un dernier mémoire;

c) la partie adverse seule dépose un dernier mémoire;

d) les deux parties déposent un dernier mémoire.

Le bénéfice de la suppression de la faculté de déposer un dernier mémoire ne sera, sur la durée de la procédure, que d'un mois, à majorer de quelques jours pour la notification à la partie adverse, soit du dernier mémoire, soit de l'abstention du requérant.

Certes, dans la situation actuelle, les délais peuvent être prorogés, et ils le sont généralement si les parties le demandent. L'inconvénient qui pourrait en résulter pour l'allongement de la procédure serait facilement pallié par l'interdiction de toute prorogation.

2° Toujours dans la situation actuelle, les derniers mémoires, lorsqu'il y en a, ont généralement pour objet soit de discuter les conclusions du rapport, soit d'apporter les précisions sollicitées dans le rapport, soit d'apporter des éléments nouveaux, soit d'invoquer des moyens nouveaux.

La suppression des derniers mémoires prévue par l'article 21 nouveau des lois coordonnées constitue une atteinte au principe du contradictoire en privant les parties de la possibilité de faire valoir leurs observations sur une pièce de la procédure aussi importante que le rapport de l'auditeur, atteinte d'autant plus grave que ce rapport peut soulever d'office des moyens d'ordre public.

Ensuite, étant privées de la possibilité de réagir par écrit au rapport de l'auditeur, les parties seront tentées de faire valoir oralement, dans leurs plaidoiries à l'audience publique, les observations qu'elles eussent autrement consignées dans leurs derniers mémoires, et ce en méconnaissance du principe que la procédure devant le Conseil d'Etat est essentiellement écrite.

Enfin, le membre de l'auditorat appelé à donner son avis à l'audience publique, n'ayant plus la possibilité de préparer celui-ci en prenant connaissance à l'avance des derniers mémoires, devra bien souvent, alors que c'est à présent tout à fait exceptionnel, demander la mise en continuation de l'affaire à une audience ultérieure pour pouvoir donner son avis en pleine connaissance de cause.

En conclusion, la suppression des derniers mémoires, au lieu d'accélérer la procédure, risque fort de la ralentir.

Mieux vaudrait fixer à 30 jours le délai imparti aux parties pour déposer un dernier mémoire - le délai actuel de 15 jours est trop court -, mais sans aucune prorogation possible de ce délai.

3° Quoi qu'il en soit, l'observation faite sous l'article 2, C, in fine, est valable mutatis mutandis à propos de l'article 5.

F. Une observation de forme s'impose en tout cas. Au début de l'article, il faut écrire en français "Sur le vu" et non "Au vu".

Article 6.

Cet article n'appelle pas d'observations particulières. Certains délibérés risqueraient d'être précipités si le délai fixé par l'article 15 du règlement de procédure n'était pas, depuis toujours, et à juste titre d'ailleurs, considéré comme un délai d'ordre.

Le texte néerlandais de l'article devrait être rédigé en tenant compte de l'observation qui est faite dans la version néerlandaise du présent avis.

Article 7.

Ainsi qu'on l'a observé en examinant l'article 5 du projet examiné sous le n° L. 19.799, cet article trouverait mieux sa place in fine de ce projet de loi.

Article 8.

Cet article fixe un délai pour l'entrée en vigueur de l'arrêté.

Comme les lois modificatives de procédure sont d'application immédiate, les affaires en cours à la date ainsi fixée auront été commencées sous l'empire des dispositions abrogées et devront être poursuivies sous l'empire des dispositions nouvelles. Cet article aurait notamment pour effet qu'une des parties aurait pu bénéficier d'une prorogation de délai dont l'autre partie serait privée.

Il serait indiqué de compléter l'article par un alinéa selon lequel les affaires introduites par des requêtes déposées sous pli recommandé à la poste avant la date fixée à l'alinéa 1er, seront instruites et jugées conformément aux dispositions antérieures.

Sous réserve de cette observation, le début du texte français de l'article en projet serait mieux rédigé comme suit :

"Le présent arrêté entre en vigueur le premier jour du deuxième mois qui suit celui au cours duquel il aura été publié au Moniteur belge".

---

De verenigde kamers waren samengesteld uit

Les chambres réunies étaient composées de

| | | |
|---|---|---|
| de Heren : Messieurs : | P. VERMEULEN, | eerste voorzitter, premier président, |
| | J.-J. STRYCKMANS, | kamervoorzitter, président de chambre, |
| | J. BORRET, C.-L. CLOSSET, W. DEROOVER, R. ANDERSEN, | staatsraden, conseillers d'Etat, |
| | F. RIGAUX, C. DESCHAMPS, J. GIJSSELS, J. HERBOTS, | assessoren van de afdeling wetgeving, assesseurs de la section de législation, |
| Mevrouwen : Mesdames : | A. BECKERS, | griffier, greffier, |
| | J. GIELISSEN, | toegevoegd griffier, greffier assumé. |

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J.-J. STRYCKMANS.

De verslagen werden uitgebracht door de HH. M. DUMONT, adjunct-auditeur-generaal, en H. VERHULST, eerste auditeur.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. J.-J. STRYCKMANS.

Les rapports ont été présentés par MM. M. DUMONT, auditeur général adjoint, et H. VERHULST, premier auditeur.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

A. BECKERS.

P. VERMEULEN.